

LUTHERSK KIRKETIDENDE

INNHOLD

Religion i den offentlege sfæren / Hvorfor gå over bekken etter vann? / Fra bispedømmerådene og Kirkedepartementet

SØNDAGSTEKSTEN

1. søndag etter påske - Astrid Sætrang Morvik
2. søndag etter påske - Torbjørn Holt
1. mai - Geir Sørebø

religionen er ei viktig drivkraft som fremjar samfunnsengasjement

Religion i den offentlege sfæren

Barack Obama har i ein tale sagt at sekularistar tek feil når dei bed truande om å leggje frå seg religionen på dørstokken til den offentlege arena. Han viser til at fleirtalet av store reformatorar i amerikansk historie ikkje berre har vore motivert av trua, men har i tillegg nytta eit religiøst språk i sin politiske argumentasjon. Obama kan støtte seg på sentrale filosofar og politiske tenkjarar som John Rawls og Jürgen

Habermas. Begge hevdar at religionen har ein rettmessig plass i den offentlege sfæren. Då Habermas tok imot Holberg-prisen for nokre år sidan, overraska han mange ved å snakke om nettopp religionens plass i ålmenta. Han ser at religionen er ei viktig drivkraft som fremjar samfunnsengasjement, og han åtvarar mot å sjå religiøse argument som ugyldige i det offentlege ordskiftet. Det vil kunne framand-

gjere store lag i folket som har gudstrua som ein ufråkomeleg del av sitt moralske grunnsyn. Samstundes føreset han at truande må forstå at politisk handling må rettferdiggerast av grunnar som einkvar borgar kan godta, utan å dele trua. Med andre ord må religiøse førestellingar omsetjast til eit språk som er tilgjengeleg for andre.

Fleire saker har aktualisert spørsmålet om tilhøvet mellom religionen og den offentlege arena i det siste. Aller høgast temperatur fekk den vanskelege hijab-debatten, men også

forslaget og debatten om ei eiga religionsvernformulering i straffelova illustrerer at religionen på ingen måte er endegyldig fortrent til den private sfæren, slik mange spådde for nokre tiår sidan. Politisk redaktør Harald Stanghelle viser i ein kommentarartikkel i Aftenposten 14. februar til religionsforskarer Torkel Brekke, som peikar på at religionen vender tilbake til den politiske arena som ein reaksjon mot tap av forankring og fotfeste i ei tid med raske og dramatiske endringar både økonomisk, politisk og kulturelt. Stanghelle hevdar at det er noko sjølvmotseiande og umodent over vårt tilhøve til dei religiøse uttrykka sin plass i det offentlege liv og i den politiske sfæren. Typisk er dei knallharde krava som vert stilt til Den norske kyrkja og den unådige handsaminga som vert den biskop til del som måtte opponere mot fleirtalet si oppfatning av dei homofile sine rettar. Tilsvarende også saka om økonomisk støtte til Frelsesarméens Ungdom, som Stanghelle omtalar som "denne lett klamme utøvelsen av en slags tolerant intoleranse". Og det samstundes som ein nokså taust og passivt let tilsvarende haldningar leve fritt i islamske og katolske miljø. Det manglar på prinsipiell avklaring i mange forslag og debattar om religion og politikk, hevdar Stanghelle.

Dei kraftige reaksjonane på det kyrkjelege utspelet om tenkjepause i oljepolitikken understrekar at det liberale samfunnet nok kan tolerere religionen, men berre så lenge han ikkje blandar seg inn i samfunnslivet. Prestar, biskopar og imamar får halde seg til det åndelege og la vere å legge seg opp i dei verdslege ting. Religiøs maktutøving vil vi ha oss fråbedt; det høyrer ei fjern og dyster fortid til, og diverre er det politiske krefter som ikkje let sjansen gå

frå seg til å spele på angsten og aggresjonen sin retorikk. Siv Jensen sin påstand om "snik-islamisering" av Noreg inspirerte mellom anna ein lokal Frp-politikar på mine trakter til å gå ut og så mistanken om at i den lokale moskéen foregår "svært skadelig virksomhet". Det høyrer med til dagsorden i oppkøringa til ein valkamp at Frp rører i grumset av framandfrykt og islamfobi som finst i folkedjupet, noko som resulterer i ein endå meir polarisert integreringsdebatt.

Etter kvart har støvet lagt seg etter runden med hijab-debatt, og vi merkar oss at politikarar med minoritetsbakgrunn har bidratt med kritiske perspektiv på dei negative sidene ved somme innvandramiljø. Det foregår konstruktive diskusjonar om grensegangen mellom blind tilpasning til skikkane i det norske samfunnet og isolasjonistisk motvilje mot integrering og fornorstring. Venstre-politikaren Abid Raja sparte då heller ikkje på kruttet då han fyrte laus mot uærleg utnytting av sosiale ordningar, skattesnusk, undertrykking av kvinner, vald i heimane, omskjering, tvangsekteskap og tendensar til ghettdanningar.

Det er avgjerande viktig at diskusjonen om desse viktige temaene kan foregå så ope og breitt som muleg. Saman med våre muslimske landsmenn må vi utvetytleg stritte mot at trusamfunn skal bli overkørerde i spørsmål som har med det læremessige grunnlaget og ytringsfridomen å gjere. Og samstundes er det heilt naudsynt at det ikkje byggjast høge murar rundt dei religiøse miljøa. Staten må kunne stille krav om tilpasning til dei lover og rettar som gjeld for borgarar i vårt land. Nokre verdjar må vere felles for alle i det norske samfunnet, utan at det skal gå ut over retten til å praktisere si eiga tru. Dei sekulære må på si side lære å forstå at dei truande ikkje kan legge trua si til sides når dei formar sine politiske standpunkt. Men argumentasjonen må gjerast forståeleg og tilgjengeleg også for dei som ikkje deler det trusmessige utgangspunktet. Trua og religionen må ha sin sjølvsgate og frie plass i det offentlege rommet, og retten til å ytre seg klart og tydeleg må vi setje døgnvakt om.

JAN OTTO MYRSETH
jom@ringerike.kirken.no

Hvorfor gå over bekken etter vann?

AV NINA KRISTINE GLATVED, SOKNEPREST, KLEMETSROD

Takk for gode artikler og tekstgjennomgåelser i LK.

Imidlertid ble jeg litt skuffa i nr 4 over artikkelen "Derfor er fasten viktig for oss", et intervju med en imam om faste.

Jeg vil gjerne bli inspirert, også av muslimer, men dem kan jeg bli inspirert av i andre fora enn i et internt prestedidsskrift. Mange av oss som har fastet i flere døgn fra mat, har nok ikke snakket høyt om det, men vi finnes, og vi har erfart at Gud fikk litt større plass og kom inn i noen flere rom i oss. Det ligger uante ressurser for prester og andre kristne i vår tid i faste med bønn, også til motivasjon for utadrettet handling. Så hvorfor ikke gå et stykke lenger inn i egne rekker når det gjelder tilnærmingen til fasten? Hvis vi skal være åndelige ledere og gå foran i menighetene, tror jeg vi i større grad også må livnære oss fra Bibelen og hverandre. Vi må ransake oss selv og spørre hva som er galt, hvis det ikke lenger er normalt for oss å faste; jeg snakker ikke om der det av ulike

grunner er helt umulig; det skulle være unntaket, ikke regelen.

Jeg drømmer om å bli oppmuntret til faste og bønn også fra kollegaer og andre kristne! Og om å se at menighetene finner veien (etter også litt slit) til kildene som er gjemt, og tar fasten tilbake!

Takk for responsen, Nina Glatved. Vi skjønner ditt ønske. Vi valgte å lage dette intervjuet med imamen, fordi vi regnet med at de fleste i presteskapet vet mindre om muslimsk faste enn om kristen, og fordi islam med sin svært tydelige og aktive tradisjon kan være til inspirasjon og utfordring for andre. Sunniva Gylver, som var ansvarlig for denne saken, hadde i sin bekjentskapskrets bare muslimer som faster slik. Vi tar gjerne imot innspill fra prester og andre i vår egen tradisjon, som praktiserer faste.

Vennlig hilsen Redaksjonen.

FRA BOKFRONTEN

Notto R. Thelle:

Gåten Jesus.

Én fortelling – mange stemmer.

Vikersund: Oriens forlag 2009. 201 sider Kr. 250

I forordet presenterer Notto Thelle denne boka som en fortsettelse av sin bok *Kjære Siddhartha*, som kom på samme forlag 2005. Den boka var en kjærlighetserklæring til Siddhartha Buddha og andre vismenn fra Østen "som har vært mine medvandrere i mange års studium og ettertanke". Nå vil han skrive om ham som var hans "første kjærlighet" - og som også vil være hans siste, om den gåtefulle mesteren fra Nasaret.

Med denne boka opplever jeg at Thelle også ønsker å være en medvandrer for sine lesere inn mot Kristus-mysteriet. Han er en reflekterende og mediterende medvandrer som kan øse av en rik bibelkunnskap og en mangfoldig livserfaring. Hans møte med Østens religiøsitet etter mange års tjeneste i Japan bidrar til å sette vår egen kristendomstradisjon i relieff og utfordrer oss til ny gjennomtenkning av gåten Jesus. Hvem var han egentlig?

I en innledende hoveddel spør forfatterens etter egenarten ved Bibelen som Guds tale til oss. Han vil tilbake til hudens og kroppens språk og vil stille kritiske spørsmål til en språkbruk som ikke gir positiv mening til moderne mennesker, som "lammets blod og sonoffer, Guds vrede, straff og stedfortredende lidelse". Han vil lete seg tilbake til "erfaringene bak

symbolene, intensjonene bak tolkningene" (s. 18f). Det betyr igjen at han vil foretrekke fortellingene framfor forklaringene, for fortellingene er åpne, men tolkningene og dogmene vil lett lukke og begrense forståelsen. Bibelens budskap må forstås som en polyfoni, hvor mange stemmer lyder ved siden av hverandre. NT kan fremstille Guds ord med ulike bilder: Det er *sverdet* som skjærer igjennom og avdekker sannheten, det er *såkornt* som må dø for å bære frukt, og det er *dårskapen*, ordet som blir utlevert til latter og forakt. Når forfatteren antyder at han har mest sympati for det siste bildet, henger det tydeligvis sammen med at det er korsets teologi som er det sentrale i hans Jesusbilde: den lidende og medlidende Kristus.

De tre hoveddelene blir strukturert først som en vandring gjennom fastetiden, deretter som refleksjoner over "korset - lidelse og død" og til slutt over "kransen - oppstandelse og nytt liv", som også inkluderer Jesu himmelfart og pinseunderet. De to siste overskriftene "korset" og "kransen" gir en bevisst henspilling på de tilsvarende bindene i Sigrid Undsets trilogi om Kristin Lavransdatter, som det henvises til underveis.

Fra fastetiden gir forfatteren betraktninger om fristelsesberetningen, om Jesu demonut-

drivelser, om Marias budskapsdag (under overskriften "troens formødre" - med et sideblikk til kvinnedagen 8.mars) og - litt overraskende som fastetema - om Josef, han som ble Jesu far. I alle betraktningene merker vi en felles tendens: Slik Jesus ga avkall på makten i verdens riker, er også hans etterfølgere kalt til å gi avkall på makt for å identifisere seg med de små og svake. Av særlig interesse er her den brede bruken av ulike skapelsesmyter i refleksjonen over Jesu demonutdrivelser. Han er opptatt av at demonene liksom ikke passer inn i vår verden i dag, men at vi likevel lever i en verden "som er så apokalyptisk at gammel mytologi og symbolspråk igjen får mening." "Jesus er ikke bare den milde og vennlige idealisten som dikter en harmonisk verdensorden. Han er en stridsmann som kjemper mot det onde, som trenger seg inn på reviret til onde makter for å kalle mennesket tilbake til seg selv." Når Josef dukker opp i denne sammenhengen, er det tydeligvis fordi han både i NT og i kirkens tradisjon står i skyggen fra Maria. Men forfatteren er opptatt av å bevege seg i skyggene fra de store, og han viser sine poetiske evner når han dikter en Josefs lovsang med Marias lovsang i Luk 1 som forbilde.

Bokas tyngdepunkt, både i omfang og i innhold, ligger i den store hoveddelen om korset, om Jesu lidelse og død. "Disse kapitlene er skrevet med frykt og beven, for nettopp i påsken befinner vi oss i troens aller helligste", skriver forfatteren. Her møter vi "gåten Jesus" på det mest gåtefulle. Også her er forfatteren opptatt av polyfonien: å la mangfoldet i NT komme til orde på bakgrunn av GT og i lys av senere tiders tolkninger av det som hendte.

Jesus ble korsfestet som Messias, som Davids Sønn. Men forfatteren er mest opptatt av kontrasten mellom kong David og Jesus. David var krigerkongen. Fortellingene om ham blir "en heslig saga om etnisk rensing og folkemord". Jesus er derimot fredskongen som ga avkall på makt, og som vant seg et folk ved å vise kjærlighet helt til døden på korset. Thelle understreker hvor viktig det er å lese GT i lys av dets oppfyllelse i NT og se at Jesus ikke ville gå inn i de Messias-forventningene som rådte i hans samtid. Jesus så sitt kall i lys av sangene om Herrens tjener i Jesaja 42 og 53. Han ble ingen ny David.

Palmesøndagen forteller om hans inntog i Jerusalem som fredskongen, på eselet, hverdagens arbeids- og lastedyr, ikke på en hest, kongenes og krigernes ridedyr. Men den rommer også opprøret når Jesus ikke bare gråter over en by som ikke kjenner sin tid, men også rydder tempelplassen for dyrehandel og pengeveksling. Nattverdinnstiftelsen og fotvaskingen får en forholdsvis knapp behandling i boka, og påfallende er det at Judas' forræderi får nesten dobbelt så stor plass som disse begivenhetene til sammen. Forfatteren er opptatt av hvordan senere diktning har sett på Judas, og orienterer velgjørende nøkternt og kritisk om det gnostiske Judasevangeliet som har skapt så mye debatt i de siste årene. Men det sterkeste engasjementet hos forfatteren finner vi nok der Judas brukes i den japanske forfatteren Endos framstilling av afrafalne kristne under forfølgelsen mot kristne i Japan på 1600-tallet. For å bevise sitt frafall fra troen og for å unngå martyriet måtte de kristne trække på et Kristus-bilde. Et slikt Kristus-bilde, en *fumie*, pryder forsiden av Thelles bok, og denne historien gjør et sterkt inntrykk. Men i praksis fungerer dette som et forsvar for Judas. Endo har formulert en gudstro og et Kristus-bilde som gir rom for forræderne, og dermed for ham selv, sier Thelle. Men kan dette være en rett anvendelse av fortellingene om Judas? Ingen av oss har vel rett til å felle dom over kristne som har falt fra i en forfølgelsessituasjon. Men det var ikke Judas' dilemma, slik han tegnes i evangeliene. Han sto jo ikke under noe ytre press. Hans gjerning tegnes entydig som ond, ja, som villet av den Onde, og hans utgang som fortapelse. Her burde forfatteren etter mitt syn heller ha distansert seg fra Endos kobling mellom Judas og dem som ble tvunget til å trække på den korsfestede.

I avsnittet om "Sonoffer" gjennomgår Thelle ulike tolkninger av Jesu død. Han gjør rede for de tre utformingene som er blitt kalt den "klassiske" (kamp/seier), den objektive og den subjektive forsoningslære, og mener at vi ikke kan gi slipp på de bibelske tankene om den stedfortredende soning. Men han er mer opptatt av å verne disse mot misforståelser og å finne nye uttrykk for Jesu døds betydning. I tilknytning til Bonhoeffer, Moltmann ("der gekreuzigte Gott") og den japanske teologen

Kitamori ("Guds smertes teologi") vil han fornye tanken om at Gud vinner makt i verden nettopp gjennom sin avmakt. Guds høyhet finner vi nettopp der hvor han stiger ned i det lave, slik det uttrykkes i Olof Hartmans gjendiktning av Kristus-hymnen i Fil 2,6-II, i Salmer 97 nr. 62. Vi kunne like gjerne synges vårt gloria som et "Ære være Gud i det laveste!" Han er der hvor mennesker lider. Her kan Thelle også knytte positivt an til frigjørings-teologien og deres identifikasjon av Kristus med alle fattige og undertrykte i dag. "Den korsfestede Gud ble de korsfestedes Gud."

I den siste hoveddelen finner vi først en bred refleksjon over Jesu oppstandelse. Han følger tanken om Jesu nedfart i dødsriket slik den er tegnet først i de apokryfe evangeliene og så i Grundtvigs frodige tolkning av Jesu seiersferd til helvete i lys av norrøn mytologi. Han lar oss møte de første oppstandelsesvitnene og dveler særlig ved bildet av Maria Magdalena som er misbrukt i det gnostiske Maria Magdalenas evangelium fra Nag Hammadi, og som forvrenses uhemmet og ukritisk i moderne figsjoner som *Da Vinci-koden* og *Hellig blod, hellig gral*. Selve oppstandelsens betydning knytter han nært opp til dens forvandlende kraft i menneskers liv. En zen-munk utfordrer et kloster i Frankrike: "Jeg vil se Kristus oppstått blant dere!" Dalai Lama snakker med kristne i boka om "Det gode hjerte", som er det dypeste i vårt vesen. Olav Duuns Odin roper ut på båtvelvet at vi må tro på det gode i mennesket, tross alt, før han ofrer seg ved å slippe taket og lar den andre få leve. Bjørnstjerne Bjørnson lovpriser kjærlighetens gjenskerper-makt. Her gir mange ansatser til refleksjon over et liv i oppstandelsens lys ut fra liv og diktning utenfor kirkens kjernetropper. Men overskriftene sier også noe om begrensningene i perspektivet: "Det gode hjerte - å oppstå til et nytt liv". "Gjenskerper-makt - om å tro på livet før døden". Jesu oppstandelse er vel ikke bare "nådens forvandlende kraft", men også et glimt av en helt annen virkelighet enn det som kan gjenspeiles i våre liv. Den gir en anelse om et evig liv som ligger helt utenfor vår fatteevne, men som gir grunnlaget for det levende håp som fra begynnelsen av var et av kristendommens viktigste kjennetegn.

Etter meditasjonene over Jesu himmelfart og

pinsedagen kommer to sluttavsnitt som jeg synes tegner en profil av forfatterens egenart som kristen tenker. Under overskriften "Gjenskinnet" presenterer han mystikerens erfaring av korset og det guddommelige nærværet i alle ting. Moses ved tornebusken blir modellen på en slik opplevelse: "Det guddommelige nærvær i den flammende busken ble forvandlet til en flamme i hans eget sinn. Han ble mannen som gjorde Gud nærværende for et folk i nød." (s.188). Men det er viktig at dette nærværet ikke isoleres til de store lysbærerne, helgenene og martyrene. "Det var til fattige og forfulgte og foraktede mennesker han henvendte seg da han sa: 'Dere er verdens lys!'" Og dermed ledes vi til den siste betraktningen. Under overskriften "Lasaronenes inntogsmarsj" reflekterer han over fortellingen om den rike mann og Lasarus. Han røper en sterk medfølelse med de store menneskemengdene som i dag lever som Lasarus, slumboere, prostituerte, AIDS-syke, torturofre. Og han tenker seg at de må få gå først i toget "when the saints go marching in". Det er ikke vanskelig å ha sympati for det sosiale engasjementet som kommer fram i denne visjonen. Problemet er bare at det ikke er lett å få tekstene med seg. Når Thelle lar saligprisen av de fattige (Luk 6,20) være rettet til folkemengden, "fattige og forkomne som de er" (s. 194), overser han at saligprisen hos Lukas uttrykkelig er rettet til disiplene som sulter, gråter og blir forfulgt "for Menneskesønnens skyld". I Bibelen er fattigdom, sult og sykdom entydig en nød som skal bekjempes, og dersom man innfører en tro på eller en drøm om at nøden i seg selv er et tegn på Guds særlige nærvær, kan det bli en altfor billig og ubibelsk trøst både for de fattige og - ikke minst - for de rike.

Sluttavsnittene tegner et bilde av forfatteren som en mediterende teolog og et sosialt engasjert medmenneske, og det er berikende å følge hans vandring gjennom fastetid, påskeuke og fram til pinsedagen. Jeg leser hans bok som et sterkt uttrykk for inkarnasjonsteologi, hvor Jesus ikke reduseres til en guru som skal lede oss til høyere sannheter. Han er Guds sønn som er blitt menneske av kjøtt og blod, og som bringer Gud selv nær til mennesker av kjøtt og blod. Denne dype kristne forankring får i boka hans spille sammen med en rik menneskelig

erfaring som gjør dette til en givende bok om gåten Jesus.

Jeg har antydnet noen kritiske synspunkter underveis i min presentasjon. Min hovedinnvending vil nok gå på at "korsets gåte" så tydelig trekkes bort fra tanken om Jesu død som soning for våre synder og heller dras i retning av tanken om Guds identifikasjon med verdens lidelse. Dette kan henge sammen med at anstøtelige sider ved Bibelens gudsbilde er fraværende i boka, som tanken på Guds vrede og muligheten for evig fortapelse. Kanskje det da også er viktige sider ved korsets gåte som blir borte? Paulus tolker i 1 Kor 15,3 Jesu død (og oppstandelse! v.17) som en soning når han viser til at "Kristus døde for våre synder etter skriftene". Og Matteus setter det som overskrift over Jesu gjerning når navnet Jesus betyr at "han skal frelse sitt folk fra deres synder." Ikke fra deres fiender. Ikke fra deres nød, sykdom og undertrykkelse. Men fra deres synder. Dette svarer til Jesu ord i nattverdmåltidet, der vinen er Jesu blod som gis så *syndene blir tilgitt* (Matt

1,21; 26,28). Thelles ønske om å komme bort fra en slik tenkning blir aller tydeligst i hans forsøk på å tolke Døperens ord om Guds lam som bærer verdens synd (Joh 1,29) uavhengig av sonoffertanken. Han vil begrunne dette med særpreget i Johannes-evangeliets syndsbegrep, men unnlater å nevne Joh 8,34-36, der det bl.a. heter "Den som gjør synd, er syndens trell". Og det er karakteristisk at Thelle i sin oppsummering av verset erstatter ordet "lam" med "tjener" (s. 138). Lammet er jo offerdyret framfor noe annet i Israel, brukt som det daglige offer i tempelet. Det kan ikke være tvil om at Døperens ord peker på Jesus som sonofferet, og det skal det fortsatt få gjøre i gudstjenestens Agnus Dei. Jeg er bare blitt enda mer overbevist om at den nye oversettelsen (NT05) er riktig: "Se, Guds lam, som *bærer bort verdens synd*".

Det gjenstår bare å gratulere forfatteren med en givende bok! Jeg ønsker ham mange medvandrere inn mot korsets gåte.

Hans Kvalbein

Ord og makt, lære og liv - Retorikk, etikk og arbeidsliv

Nordhaug O. og Hans-Ivar Kristiansen (red.):

Retorikk, etikk og arbeidsliv. Oslo: Forlag 1 2008.

Retorikk er i sin klassiske form en metode for argumentasjon og overtalelse. Sin storhetstid hadde den i antikken. USAs nye president, Barack Obama, er en som i vår tid faktisk har bidratt til at den har fått større oppmerksomhet. I sine taler gjør han i utpreget grad bruk av retoriske virkemidler. Presters prekener har selvfølgelig også en link til det retoriske. Arbeidet med det retoriske har imidlertid ikke alltid vært en viktig del av prekenarbeidet. Noen har "overlatt" det til Den hellige Ånd. I de senere år har denne "arbeidsfordelingen" blitt betydelig justert.

Den foreliggende bok tar tak i retorikken

fra en, i hovedsak, sekulær synsvinkel. Saken gjelder ikke retorikken i seg selv, men relasjonen mellom retorikk og etikk og den funksjon som retorikken har i yrkesmessig sammenheng. I det rommet som inkluderer bruk av ord og språk i en arbeidslivssammenheng, aktualiserer det etiske seg på flere nivåer og i flere sammenhenger. Om en vender tilbake til prestens situasjon, er det minst to problemstillinger som er meget nærliggende: Hvordan er forholdet mellom prestens lære (det han sier, blant annet i sine prekener) og det livet han lever? Er det språk? Bare sjelden tematiseres dette direkte og konfronterende. Ofte er det

noe tilhørere og menighet snakker om. Og videre: Hva slags funksjon har det presten sier, og hvordan virker i forhold til dem som hører på? Hvordan bruker hans sin makt? Krenker han dem med det han sier? Fører han dem bak lyset ved å holde tilbake eller omskrive realiteter? I begge tilfeller aktualiseres etiske problemstillinger i forholdet mellom retorikk og arbeidsliv.

Boken som Odd Nordhaug og Hans-Ivar Kristiansen har redigert, er en antologi (16 bidrag) der problemstillinger i feltet etikk, retorikk og arbeidsliv blir diskutert. Forfatterne kommer fra Norge, Sverige og Danmark og er hver for seg eksperter på sine fagområder.

Bokens hovedfokus er anvendelse av språk og de etiske implikasjonene av dette på ulike arenaer i arbeidslivet. Sentrale stikkord er ledelse, styring og ansvar. Dette relateres til helsevesenet, til teorier og utøvelse av management, coaching og verdibasert ledelse, til spørsmålet om religiøse aspekter i arbeidslivet, personalpolitikk, globale etiske perspektiver og til verdiskapning. En viktig problemstilling er forholdet mellom språket som noe som angir idealer, og disse idealers møte med praksis og realiteter. I dette møtet blir det ofte et språk. Læren etterleves ikke i praksis. Slik aktualiseres etiske problemstillinger. Det skjer også i relasjon til et annet viktig perspektiv i boken: Språket kan brukes til å fremme politiske og andre målsettinger på en illegitim måte. Det skjer blant annet gjennom tilslørende metaforbruk, tåkelegging og omskriving av realiteter.

Boken innledes med en artikkel av redaktørene som gjennomgår retorikkens teoretiske og praktiske sider. Fremstillingen er disponert ut fra retorikkens klassiske elementer, men henter materiale og eksempler også fra en mer moderne kontekst. For mennesker som i sitt yrke skal bære frem et budskap og gjøre dette på en overbevisende og engasjerende måte, kan det her være en hel del å lære.

Hvordan tenkes det så nærmere om forholdet mellom etikk og retorikk? I sin første artikkel trekker D. G. Aasland frem en definisjon av retorikk som klart viser linjene mellom etikk og retorikk: "Retorikk er en lærdomstradisjon som interesserer seg for hvordan man med språket kan oppfylle bestemte formål og utføre bestemte funksjoner." (35) Etikken be-

nytter seg av retorikken når handlinger skal settes ut i livet, både fordi en del av slike handlinger alltid vil være språklige og fordi en trenger språket, og i den sammenheng retorikken, for å begrunne den etiske handling. Om en samtidig tenker at språket er et middel til å fremme sine interesser og formål, vi kan kalle det en retorisk adferd, da understrekes ytterligere sammenhengen mellom etikk og retorikk. Samtidig er det viktig å opprettholde forskjellen mellom dem. I den tradisjonelle etikk finnes denne forskjellen, men her er problemet avstanden mellom etikkens prinsipper og den praktiske virkelighet og det som skjer der. Dette foranlediget en ny retorikk. Den grunnleggende ide i denne tradisjonen var at spørsmålet om rett og galt bare var et spørsmål om hva som hadde størst oppslutning i et samfunn. Med et slikt utgangspunkt kan etikk lett bli noe irrelevant og parkert. Etikk blir ikke noe annet enn et spill med ord, noe i retning ren retorikk. Etikken mister sin betydning, både for menneskers oppfatning av rett og galt og for deres handlinger. Det finnes imidlertid en alternativ vei. Etikken tenkes som noe forut for retorikken. Den har et "liv" uavhengig av og før språket, som noe som eksisterer for subjektet som et ansvar i menneskets konkrete møte med andre. Med henvisning til E. Levinas tenker Aasland seg da at det retoriske og det etiske kan eksistere ved siden av hverandre på en fruktbar måte, uten at det ene reduseres til det andre.

I en annen artikkel (L. J. Tynes Pedersen) fremheves hvordan økonomisk fagspråk og retorikk, i rammen av tenkning og praksis knyttet til såkalt management, kan fungere adferdsstyrende. Økonomisk språk og retorikk kan skape eller forsterke etiske problemer i organisasjoner. Gjennom det økonomiske språket konstrueres en verden der det bare finnes ord og språk for visse typer løsninger. Løsninger som krever et annet språk, utelukkes. Dette medfører blant annet at etiske aspekter ved ulike arbeidslivssituasjoner forties eller marginaliseres.

Spiller religion, myter og ritualer noen rolle i moderne ledelse og arbeidsliv? Ja, mener en av forfatterne (J. Haviv) og viser til at kosmisk retorikk synes å ha gjort noe med den "harde" ledelsesretorikken. Religion og

religiøse kategorier, forstått meget vidt, er blitt en del av moderne ledelsesretorikk. Den religiøse praksis spiller også en rolle i denne sammenheng. Kosmisk retorikk er ifølge forfatteren ikke bare et marginalt fenomen, men noe som gjør religion og spiritualitet til en svært viktig faktor i utviklingen av tjenlige ledelsesstrategier og av en bedriftskultur som kan bidra til styrke bedriftens økonomiske fundament. Samtidig er det her også en bakside: den kosmiske retorikk kan fremme en diskriminerende kultur i arbeidslivet. Du blir plassert i bås som enten innenfor eller utenfor, enten en som aksepterer de kosmiske forutsetninger og aksepteres for det, eller en som avviser det og dermed også selv avvises i arbeidssammenheng.

Retorikken, hevdes det i annen artikkel (O. Nordhaug), har betydning for personalpolitikken i den forstand at den gir den visse rammer. I dette rammeverk ligger også etiske forutsetninger, i artikkelen sett i relasjon til uttrykk som "grådige arbeidsgivere", til spørsmålet om overvåkning av ansatte og hvorvidt en del personalpolitikk innebærer en krenkning av de ansattes menneskelige integritet.

Spørsmålet om retorikken kan skjønnepraksis, reises i en artikkel som drøfter forholdet mellom ledelsesretorikk og ledelsespraksis (J. Lauring og T. Bjerregaard). Muligheten foreligger, men kan motvirkes ved å trekke vekslers på de funksjoner som retorikken ivaretar der det dreier seg om ledelse av et mangfold. I en slik kontekst kan retorikken spille en rolle som en ramme av kulturell og meningsskapende art. Denne form for ledelsesretorikk kan gi legitimitet til og bidra til utformingen av en konstruktiv ledelsespraksis.

To artikler aktualiserer det retoriske og etiske i forhold til en-til-en samtaler med ledere (R. Rønning) og kafédialoger (O. Jakobsen og Ø. Nystad). Rønning er kritisk til en utstrakt bruk av coaching i ledessammenheng og vil heller snakke om rollekonsultasjon i de situasjoner der det dreier seg om slike en-til-en samtaler i bedrifter og organisasjoner. I bruken av coaching ser han farer både knyttet til coachens makt over den som coaches, og muligheter for fremmedgjøring og manglende tilhørighet til den bedrift en er ansatt i. Artikkelen om kafédialoger fremhever potensialet som ligger i

slike samtaler, når det gjelder både det innovative og det relasjonelle. Fokus er på kriterier for at en god dialog skal finne sted, og de muligheter som det åpner for kreativitet, integrasjon og etisk refleksjon.

Gapet mellom liv og lære drøftes blant annet i en artikkel der retorikk og etikk settes inn i en global sammenheng. Fokus er på spennet mellom retorikken i de multinasjonale selskaperes etiske program og den praksis som ledsager disse. Et eksempel som trekkes frem, er Telenors bruk av underleverandører i Bangladesh. Denne konflikt mellom liv og lære aktualiserer etiske utfordringer knyttet til etnisitet, rasediskriminering, barnearbeid og kjønnsdiskriminering.

Gjennom de ulike artiklene viser forfatterne at det er en sammenheng mellom retorikk og etikk i en arbeidslivssammenheng. Selv om det er en viss avstand mellom de situasjoner som tematiseres i boken, og en prests hverdag, er ikke det ene uten relevans for det andre. Som allerede påpekt er både det etiske og det retoriske viktige og fremtredende sider ved en prests yrkespraksis. Boken gir ikke noen oppskrift på hvordan spriket mellom liv og lære skal unngås, men den gir incitamentet til en større bevissthet om realiteten. Det samme gjelder for ordenes etiske funksjon i forhold til dem som hører dem. Gjennom de ulike artiklene gis innsteg og eksempler som er til å lære av. Boken vil nok ikke finne sin plass i enhver prests bibliotek. Den kan imidlertid gi et godt utgangspunkt for drøftinger i en studie-sammenheng. Tema for slike drøftinger kan både være forholdet mellom liv og lære og etiske aspekter ved den makt forkynneren har i forhold til sine tilhørere.

Svein Olaf Thorbjørnsen

SØNDAGSTEKSTEN

Astrid Sætrang Morvik, Torbjørn Holt og Geir Sørebo

1. søndag etter påske

19. april 2009

Prekentekest: Joh 20,19-31

Jes 43,10-13; 1 Kor 15,53-57

Skrutt på veien mot tro

En ung mann som het Thomas, hadde noen kristne venner som ønsket ham alt godt. Thomas var kunstner; han var åpen og søkende, men han var ikke oppdratt til kristen tro. Det var derimot hans venn som het Petter. Petter var godt rotfestet i et kristent miljø og brukte de kristelige sjargongene helt uten blygsel. Til Thomas sa han en dag:

- Du må bare overgi deg til Jesus! Det er alt som skal till!

Men Thomas var skeptisk. Hvordan skulle han kunne "overgi seg" til en han ikke kjente? Thomas ville ikke miste kontrollen over livet sitt. Han likte livet sitt. Men han sluttet ikke å undre seg over hvorfor det var så viktig for Petter å overbevise ham om Jesus.

Til dagen: En messe for Tomas

Hvilken søndag ville passe bedre til å feire Tomasmesse enn nettopp søndagen etter påske? *Oktaven* for påskedag og siste del av denne søndagens tekst er nettopp viet skeptikeren som trenger å møte Gud gjennom håndfaste midler og vitnesbyrd. Jeg har selv vært med på å arrangere Tomasmesse noen ganger og har reklamert frimodig med at dette er en gudstjeneste for tvileren, en gudstjeneste der man blir møtt på en litt annen måte enn i mange andre gudstjenester: Tvilen aner-

kjennes, får rom og blir tatt alvorlig. Likevel: Når det kommer til stykket, er det vel ingen gudstjeneste som så klart legger opp til en bekjennelse av Jesus som Guds sønn, som nettopp denne messen med sin særpregede liturgi.

I en vanlig gudstjeneste, for eksempel med dåp, er det godt mulig å invitere dem som i utgangspunktet definerer seg utenfor trosfellesskapet, til noen "lavterskel"-troshandlinger. Jeg har gode erfaringer med å dele ut lapper og penner i kirkebenkene og invitere dåpsfolk, konfirmantforeldre og andre til å skrive ned sine bønner, håp og lengsler for en de er glad i. Etterpå er det bønnvandring med mulighet til å tenne lys, gi et offer og ta turen opp til alteret med bønnelappen.

Teksten - skritt for skritt

Vi nærmer oss slutten av evangeliet, og den selvstendige teologen Johannes velger selv sin kronologi for viktige hendelser som til sammen konstituerer kirkens liv i verden: Feiringen av den oppstandne Jesus Kristus, mottakelse av Den Hellige Ånd og utsendelse av disiplene som nå får "utvidede fullmakter".

Teksten er todelt: Versene 19-23 foregår bak stengte dører påskedag kveld. En del av disiplene er samlet da Jesus plutselig er til stede i rommet. Han hilser dem med "Fred være med dere." Tre ganger i løpet av hele teksten lyder denne hilsenen, og tankene går tilbake til Joh 14,27 og løftet: "Min fred gir jeg dere...." Hele kapittel 14 er et viktig bakteppe for det som skjer i kapittel 20.

For øvrig skjer det fire ting som er av betydning:

1. Jesus viser fram sårene sine så disiplene kan forstå at det er den korsfestede som er oppstått, jf. Luk 24,39. De blir glade.

2. Jesus sender disiplene (til verden,) jf. Matt 28,18.

3. Jesus ånder på disiplene og ber dem ta imot Den Hellige Ånd, jf. App 2,4. Ved Den hellige Ånd blir mennesker i stand til å tro og gjøre de gjerninger Jesus gjør:

4. Jesus gir disiplene fullmakt til å tilgi synder eller fastholde dem, jf. Matt 16,19 hvor denne fullmakten gis til Peter. (Saint John, Marshall s. 638-649)

I tekstens første del er altså kirkenes trosfundament og oppdrag etablert. Men så presenteres problemet: Hva med ham som ikke var til stede og ikke *selv* fikk se den oppstandne Jesus Kristus? (Hva med oss?)

Del to (v. 24-31) introduserer Tomas, han som en gang tidligere spurte: "Herre, vi vet ikke hvor du går hen. Hvordan kan vi da vite veien?" (Joh 14,5) Tomas artikulerte presist hva som må til for at han skal tro. Han må se og kjenne *selv*. Hvem kan klandre ham for det? Dette handler ikke om en *motvilje* mot å tro, men en manglende evne. Han får det ikke til. (Fordi han ikke har fått Den Hellige Ånd?) Tomas vil for alltid være enhver tvilers tvilling.

Åtte dager senere kommer Jesus igjen og henvender seg direkte til Tomas med en tydelig invitasjon til å se og kjenne. Ingenting indikerer at Tomas faktisk tar imot invitasjonen, men han kommer umiddelbart med en sterk trosbekjennelse: "Min Herre og min Gud!" Ingen av de andre disiplene har så klart sett sammenhengen tidligere. Dermed er vi kommet til veis ende. Johannes konkluderer med at det utvalget av tegn han har referert, tjener den hensikt å bringe leserne til samme trosbekjennelse som Tomas, slik at de kan få det evige liv.

Prekenen - skritt vi tar sammen

Hva skal en preken på søndag etter påske *gjøre*, om ikke å forsøke å overbevise om at Jesus lever? Jeg ser for meg minst to ulike grupper av tilhørere denne søndagen: De allerede troende (som sikkert også tviler i blant,) og de tvilende (som kanskje gjerne skulle tro). Når den allerede troende vil overbevise den tvilende om at

Jesus lever, er det viktig å huske på den settingen prekenen finner sted i: Vi er i kirken, på de troendes hjemmebane. Den tvilende er der kanskje i forbindelse med en familiær forpliktelse som slektning til et dåpsbarn. De er allerede "i klemma" og kjenner på de spesielle forventningene som møter dem i denne settingen. Som prest har jeg et særlig ansvar for å ikke skape større hinder på veien mot tro enn dem som allerede ligger der. Jeg velger derfor å stille meg på tvilerens side for å skape identifikasjon med Tomas.

Det andre jeg vil ha i tankene, er at de (vi) som allerede tror, ofte har like store logiske problemer med oppstandelsen som de som tviler. Når vi likevel tror, henger det for manges del sammen med oppdragelse inn i et kristent trosunivers. Ren og skjær flaks. Troen på oppstandelsen og håpet om liv etter døden er ikke alltid like sterke når det kommer til stykket. Stilt overfor krav om bevis kommer vi til korte, og tvilen ligger snublende nær. Så hvorfor tror vi likevel? Vi har bare godt av å måtte gå noen runder med oss selv og andre om hvorfor vi tror. I møte med tvilen er det troen som har bevisbyrden. Og hvis vi har som mål at et medlemmenneske skal vurdere å skifte livssyn, må han og hun få et så godt grunnlag som mulig å ta et valg på. Den som skal overbevise om at det er verdt å tro på Jesus, må være minst like god til å drive reklame som den som skal selge vaskepulver!

Jeg velger to parallelle linjer inn i prekenen:

1. Fortelling fra nåtiden om en som gjerne ville tro, men ikke kunne. (Se over) Hvorfor er det så vanskelig å tro? Hva mangler i Petters forsøk på å omvende sin venn?

2. Fortellingen om Tomas Tvillingen: Er det rart at Tomas tviler? Hva vet vi ellers om ham? Han er en ærlig søkende som gjerne vil ha skikkelig rede på hva som skal skje, jf. Joh 14,5. Nå krever han håndfaste bevis på at det virkelig er den korsfestede Jesus som er kommet tilbake. Hvem kan klandre ham? De andre har intet å rose seg av når det gjelder å tro, annet enn det at de tilfeldigvis var til stede da Jesus kom den kvelden. Ren og skjær flaks.

Så kommer Jesus for andre gang, og han tilbyr Tomas å se og kjenne på sårmerkene, men Tomas konkluderer *før* han har fått se og kjenne. Hvorfor?

Her får vi bruk for den kunnskapen vi har om Tomas fra kapittel 14 hvor han spør: "Herre vi vet ikke hvor du går hen. Hvordan kan vi da vite veien?" Vi forstår at han er engstelig. Jesus er den som gir ham trygghet. Hva skjer da med hans tiltro til Jesus, når han som skulle være selve Veien, bare dør? Litt innsikt i sorgprosesser tilsier at Tomas kjenner seg forlatt, kanskje sviaktet. Da er det vanskelig å tro på dem som påstår at de har sett Herren, og fordi han kjenner seg forlatt, mangler Tomas den grunnleggende erfaringen av at Jesus er til å stole på.

Når Jesus så plutselig står foran Tomas og henvender seg direkte til ham med ordene "Kom med fingeren din og se mine hender, og kom med hånden og stikk den i min side," er det som om han hører et ekko av det kravet som måtte være oppfylt for at han kunne tro. Hvordan kunne Jesus vite at det var akkurat dette Tomas trengte?

Tomas trenger ikke se eller kjenne på sårene til Jesus. Der og da ser han sammenhengen: Bare Gud kunne kjenne hans tanker; bare Gud kunne vite at for ham var det ikke nok med løfter; han trengte å møte personen som garanterte for dem. Når Jesus kommer tilbake, kommer både tryggheten og vissheten om at løftene er til å stole på likevel: "Jeg er veien, sannheten og livet." Nå er Tomas mer enn villig til å ønske Jesus tilbake som sin Herre og Gud.

Hva har så de troende i vår forsamling erfart, som kan hjelpe de tvilende til samme bekjennelse som Tomas? For mange vil et ord som *trygghet* stå sentralt. Gudstroen baserer seg på et tillitsfullt forhold til Gud, ikke nødvendigvis på grunn av hva han har sagt, men fordi han har etterlatt seg et inntrykk av å være en man kan stole på. Og hva har denne grunnleggende tryggheten betydd videre i livet? Her er det lov å reklamere!

Prekenen bygges opp som et flettverk mellom skildringen av Tomas og hans tvil og tro, og skildringen av tvil og tro slik vi opplever i dag. Dermed viser vi at tvil er naturlig, men at troen kan vokse fram i det fellesskapet der erfaringer med Jesus blir delt.

Til sist: Å gi mulighet til å gjøre erfaringer på troens arena er med på å bringe tilhørerne fram til egen trosbekjennelse. I gudstjenesten er det naturlig å vise til dåpen som de fleste har fått del i. Derfra kan vi trekke linjene til nattverden.

Å gjøre det så enkelt som mulig å delta i nattverden må være et mål, men legg i tillegg gjerne til rette for en bønnevandring som nevnt over. Veien fram til tro begynner med det første skrittet.

ASTRID SÆTRANG MORVIK
Sokneprest i Grua/Harestua menighet

2. søndag etter påske

26. april 2009

Johannes 10, 11-16

Den bibelske hyrde er i Bibelselskapets oversettelse et av begrepene som er modernisert og er blitt til gjeter. Fornyselsen er nok både nyttig og nødvendig, men hovedproblemet med hyrde-/gjetermetaforen i prekensammenheng, er ikke at folk ikke skjønner det ene begrepet men skjønner det andre, men at selve fenomenet er blitt avleggs i vår kultur. Det finnes ingen gjeterer i Norge. Den moderne økonomiske utvikling har løpt fra den årtusengamle yrkesgruppen. Så vel hyrder som gjeterer er like utdaterte som replagere og bødkere. Det er ikke lengre økonomi i å ha gjeterer i et moderne landbruk. Det som gjenstår er sauer og ulver. Og muligens leiekarer.

Dette reiser et problem som ofte dukker opp når begreper og fenomener fra den bibelske verden som er svært fjerne i tid, skal anvendes i vår tid. Ofte er de bibelske tekstene slående aktuelle, og sammenlignet med mange andre antikke tekster oppleves Bibelen ofte forunderlig moderne. Men vi møter mange forhold som har endret seg så drastisk at forklaringer trenges. Folk flest husker nok fortsatt hva en gjeter var hos oss. Og gjeterer finnes

tross alt fortsatt under andre himmelstrøk. Men tyngden i metaforene er ofte svekket, fordi den underliggende realiteten endres. Ofte må ting forklares. Eller vi må hente moderne metaforer som kan uttrykke noe av den samme realitet. Kanskje burde vi låne metaforer fra dagens mange omsorgsyrker innen helse- og sosialsektoren for å lete etter hvor gjeterne finnes i dagens samfunn?

Når alt kommer til alt, er det kanskje klokest å holde seg til det bibelske begrepet, hyrden eller gjeteren. Det er tross alt bare en gjeter i teksten, og han er god. Og han har ikke forsvunnet, selv om andre gjeterer har forsvunnet.

Det er Jesus som er den gode gjeteren. Men hvem er så vi?

Det foreligger tre muligheter:

Sau

Sauene er de Jesus har tatt ansvaret for. Han leder dem, og han kjenner dem. De kjenner ham, og de forsvinner ikke fra hans omsorg.

Er du og jeg sauer?

Ulv

Ulvene er de som hindrer at sauene samles, de som jager dem vekk fra gjeteren. Det er de som mobber og manipulerer, de som plukker fra folk tro og frimodighet.

Er du og jeg ulver?

Leiekarene

er tredje kategori. De gjør kanskje ikke noe galt, men de lar være å gjøre det rette. De ignorerer sauene, finner gode bortforklaringer, vender dem ryggen, har ikke omsorg. Leiekarene er dem som alltid unndrar seg ansvaret og finner gode grunner for det. Leiekarene har omsorg for mange ting, men ikke for sauene.

Er du og jeg leiekarer?

Den gode gjeteren er

God

Dette kan ikke dypst sett sies om noen andre. Det er ingen andre som er bare god. Han har aldri gjort oss noe annet enn godt, på kort sikt så vel som på evig sikt. Derfor gir han livet for sauene. Påsken som vi har like bak oss når denne prekenen holdes, vitner overveldende om dette.

Leter og leder

Jesus leter selv etter de bortkomne og leder hjem alle dem som er spredte. Det gjelder alle moderne rastløse og flyktige mennesker som vandrer bortkommet i det moderne landet Nod, øst for Eden.

Gjeter og ikke slavedriver

Jesus gir oss anledning til å gå vår vei hvis det er det vi ønsker. Verden er full av leiekarer som tilbyr å være reiseledere på den vandringen. Og verden slipper aldri opp for ulver. Hører vi stemmen til gjeteren gjennom larmen av ulike stemmer i en forvirrende, fantastisk og frustrerende verden? Det er, som C. S. Lewis sier i en sammenheng, bare to slags mennesker. De som sier til Gud: Skje din vilje. Og de Gud sier til: Skje din vilje.

TORBJØRN HOLT
Sjømannsprest i London

1. mai

Luk 6,36-38

Dagen

Første mai vart gjennom eit stortingsvedtak offentlig høgtidsdag i Noreg i 1947, og same året kom det eit rundskriv frå biskopane om gudstenester denne dagen. Den andre internasjonale hadde i Paris 1889 vedteke at 1. mai skulle vere ein internasjonal demonstrasjonsdag. Dei første åra stod 8-timars arbeidsdag i sentrum. Seinare har ulike krav, idear og programinnhald frå arbeidarrørsla vorte lagt inn i dagen alt etter kva som står på den politiske agenda til ei kvar tid.

Nasjonalt har det dei siste åra vore eit samlande tema for feiringa, for eksempel i 2008: "Felles klode - felles ansvar". Informasjon om

dagen og om årets tema vil ein finne på www.rmai.no. Lokale arrangement vil også ha fokus på ulike lokale saker. Der det vert feira gudsteneste også på denne dagen, må det vere viktig at ein frå kyrkja og presten si side har sett seg godt inn i det politiske innhaldet dei lokale arrangementa, og at ein har hatt kontakt med dei lokale 1.mai-komiteane i planleggingsfasen.

Teksten

Etter første rekke les vi i gudstenesta to vers frå Amos med oppfordring til å gjere det gode og ikkje det vonde, og eit avsnitt frå 1 Joh brev om den fullkomne kjærleiken som er frå Gud. Evangelieteksten er tre vers frå Lukas-versjonen av Bergpreika. Desse tre versa (6,36-38) er influert av Jesu formaning om å elske våre fiendar. Dei tre versa kan verke noko tilfeldig utplukka frå Bergpreika og bør nok lesast og forståast i lys av heile avsnittet 6,27-38. Framlegget til nye tekstrekke frå 2008 har også for 1. mai valt andre vers frå dette kapitlet: 6,31-35.

Avsnittet 6,27-38 startar med Jesus sine ord: "Elska fiendane dykkar", og det som deretter kjem, må kunne sjåast på som ei eksemplifisering og utfalding av korleis denne fiendekjærleiken skal fungere i praksis. Jesus sin tale er adressert til "dykk som høyrer på meg". Det altså ord som skisserer ein ny livsstil for dei som vil følge etter Jesus. Som kontrast vert syndarane sitt liv omtala. Syndarane lever eit kalkulert liv der det er balanse mellom det dei gjev til andre og det dei får av andre (v.32-34). Debet og kredit skal balansere i livet sitt rekneskap. Å få like mykje att (v.34) er målsetjinga. I Jesus sin tale må vi kunne sjå ein brodd mot sosiale strukturar i samtida der dei som sit med makt og ressursar gjev sine undersottar godar berre ut frå det som dei til ei kvar tid yter og fortener. Relasjonen til medmenneske er kalkulert. Kan du ikkje yte noko, så kan du heller ikkje rekne med å få noko. Kan du ikkje betale attende, får du heller ikkje låne. Vert du vurdert som eit null, så vert du handsama som eit null.

Med dette som bakgrunn må vi forstå v 37. "Døm ikkje". Dvs. gjer ikkje vurderingar av menneske du møter, som er slik at du utelukkar dei frå di hjelp og dine gåver. "Ettergjev" vil seie at sjølv om menneske er i minus i høve til oss, så skal vi likevel sjå bort frå dette og

halde fram med å elske, gjere vel og låne bort (v.35).

Dei som praktiserer ein slik grenseoverskridande kjærleik, som ikkje reknar med å få noko attende, skal til sist få stor løn (v.35). For dei er born åt den høgste Gud, som syter for sine. Og Gud er nettopp den som ikkje har noko reknestykke som skal balansere og som har som føresetnad at han skal få noko attende for det han gjev. Dette er miskunn (v.36). Med eit bilete frå torghandelen vert det vist at Gud innlet held seg til normale mål når han gjev. Han let gjevne flyte over (v.38). Jesus sine etterføljarar vert utfordra til å leve eit liv i samfunnet som er forankra i Guds vesen, som ein miskunnsam Gud.

Preika

Den som skal tale i gudstenesta 1. mai, bør ha gjort eit lite forstudium, ikkje berre i bibelteksten, men også i dei politiske tekstane som gjev 1. mai feiringa i samfunnet sitt særpre. Eit eksempel på ein slik tekst, kan vere Arbeidarpartiet sitt partiprogram for 2005-2009, som har tittelen Ny solidaritet. Korleis vert så ny solidaritet innhaldsbestemt i programmet? Lat oss ta med eit lite utdrag:

Ingen kan klare seg helt alene. Selv de sterkeste kan bli svake. Alle trenger å vite at noen stiller opp når vi har bruk for hjelp. For Arbeiderpartiet er solidaritet vilje til samhold og uttrykk for ansvarsfølelse overfor andre. Solidaritet er en forutsetning for frihet og for at alle skal få like muligheter. Solidariteten må være grenseløs, og omfatte både nålevende og framtidige generasjoner.

I forrige århundre bidro solidaritet til at det store flertall av befolkningen fikk bedre muligheter og økt velstand. I dag vil solidaritet i større grad innebære at flertallet må bidra for at et mindretall skal få det bedre.

Et solidarisk samfunn tar vare på de som er avhengig av hjelp for å klare seg. Men det lager også fellesskap som omfatter alle.

Preika i kyrkja kan på 1. mai like lite som på alle andre dagar i året vere ei partipolitisk preike. Men dei politiske ideane som står på dagsorden denne dagen, kan ikkje vere likegyldige for predikanten. Presten må kunne vere dagsaktuell på ein slik måte at 1. maikomiteen finn det interessant og bryet verd å kunne samarbeide om ei gudsteneste. For predi-

kanten må bibelteksten vere normativ, men nettopp difor er det eit spanande prosjekt å stille politiske programerklæringar opp ved sida av bibelteksten på denne dagen.

Det er ein interessant link mellom setninga: *"Solidariteten må være grenseløs, og omfatte både nålevende og framtidige generasjoner"* og på den andre sida Jesus si formaning til å gje utan omsyn til om det lønar seg, og til å inkludere både fiendar og udugelege. Ein må kunne spørje om visjonen om den grenselause solidaritet eigentleg er truverdig i eit politisk program. Er det ikkje først i Jesus sitt program at denne utsegna djupast sett vert meiningsfull? Den himmelske Far praktiserer nettopp i si miskunn ein grenselaus solidaritet. Jesus har ei forventning om at denne solidaritet vert kopiert av borna åt Den Høgste. Så kan det vere at Jesu etterføljarar kjenner seg like avmechtige i høve til denne visjonen som politikarar gjer det i høve til partiprogrammet. Men nettopp det burde kunne gje utgangspunkt for ei preike som på 1. mai, som engasjerer alle som arbeider for ei meir rettferdig verd.

I alle høve har bibelteksten ein dimensjon som manglar i alle partiprogram: Han peikar på den miskunnsame Far som, trass i alle våre politiske og sosialetiske feilsteg, gjev oss av sin overstrøymande godleik.

Dagens illustrasjon

Som nygifte kørde vi ein sommarferie Sør-Noreg på tvers på motorsykkel. Ein laurdag ettermiddag på Karmøy oppdaga vi at vi var totalt utan pengar og mat og tom for bensin. Eit besøk i turistinformasjonen stadfesta at alle bankar var stengde (og dette var fleire tiår før kredittkorta kom). Etter å ha høyrte historia vår, spurde dama i informasjonsluka: Kor mykje treng du eigentleg? Før eg rakk å svare, hadde ho bladd opp to hundre kroner frå si eiga lommebok. Eg fekk hennar namn og adresse, men ho spurde aldri etter kva vi heitte. Dumsnill? Eller var ho ein av desse som finn glede i å gje utan å rekne med å få noko attende - til og med til ungdomar som ikkje har synt evne til å planlegge. Omtrent som vi skulle ha vore hennar egne born.

Eksempel på disposisjon:

Grenselaus solidaritet

- Guds miskunn kjenner ingen grenser
- Jesus gjer motstandarar til medmenneske
- Kristen nestekjærleik gjer ikkje skilnad på menneske

GEIR SØREBØ
Prost, Ytre Sogn

Akershus
universitetssykehus

UNIVERSITETET
I OSLO

Akershus universitetssykehus HF (Ahus) er en av Norges største virksomheter med 4 600 ansatte. Sykehuset har i hht. loven fire oppgaver; pasientbehandling, forskning, undervisning og utdanning. Ahus er et av de mest pasientfokuserte og driftseffektive sykehus i Norge.

Pastoralklinisk tjeneste
Sykehusprest - psykiatri

Les mer om stillingen på www.ahus.no

www.ahus.no

FRA BISPEDØMMERÅDENE OG KIRKEDEPARTEMENTET

SØKERE

Hamar bispedømme

Følgende har søkt embetet som prost i Valdres prosti i Hamar bispedømme. Det er 2 søker til embetet.

Weisser, Carl Philip, sokneprest i Vang prestegjeld (Vang, Heensåsen, Høre og Øye) Vang i Valdres, f. 1959

Øigarden, Anne Hilde, sokneprest i Gjerdrum og Heni sokn, permisjon/Rådgiver i Borg bispedømme, Gjerdrum, f. 1962

Tunsberg bispedømme

Søkere til stillingen som kapellan i Drammen prosti med særskilt tjenestested Tangen sokn.

Stig Jørund B. Arnesen, f. 1975, sokneprest Nordre Osen, Rena

Anne Borchgrevink, f. 1975, sokneprest, Lomen, Slidre og Røn sokn i Valdres prosti, Slidre

Karoline Faber, f. 1979, Kap. den tyske menighet i Oslo, Oslo

Magnus Ingvaldsen, f. 1981, vikarprest Jeløy sokn i Vestre Borgesyssel prosti, Ski

Ine Linn Marthinsen, f. 1982, stud.theol, Oslo

Camilla Oulie Mikkelsen, f. 1981, programkoordinator KFUK-KFUM, Oslo

Nadine Schmahl, f. 1975, cand. theol, Oslo

Elise Skjelvik Ottesen Søvik, f. 1981, stud. theol, Oslo

Thomas Tinglum, f. 1979, prosjektleder trosoppøring KFIO-Rødtvet, Oslo

Benedicte Aass, f. 1973, kapellan Gruben, Mo i Rana

LEDIGE STILLINGER

Agder og Telemark bispedømme

Kapellan i Skien prosti med Skien og Siljan sokn som tjenestested.

I Skien menighet i Skien prosti i Agder og Telemark bispedømme er det ledig stilling som kapellan med Skien prosti som tjenestedistrikt og med Skien sokn og Siljan sokn som tjenestested. For informasjon om Siljan vises det til utlysningen av stillingen sokneprest i Siljan.

Dette er en stilling med stor mulighet for personlig utvikling i et av landets flotteste gudstjenestebygg, i en godt samarbeidende stab, med et menighetsråd som har klare mål og i et distrikt med rikt kristenliv og kulturliv.

Skien menighet omfatter Skien by med sentrum og nærliggende boområder. Det er korte avstander i soknet. Menigheten har snaut 7500 medlemmer.

Skien kirke er en nygotisk kirke fra 1894 med ca. 1100 sitteplasser, en av de største sør for Nidaros. Den har et flott kirkerom, et mektig orgel og rik akustikk.

Menighetsrådet, frivillige og ansatte arbeider etter en fireårig strategiplan. Bærende elementer i denne er å utvikle Skien kirke som byens kirkelige storstue og fortsatt bygge et rikt/inkluderende gudstjenesteliv. Sammen med ansatte utarbeides hvert år egne handlingsplaner for diakoni og trosoppøring.

Skien sokn har sokneprest og kapellan. I tillegg gjør prosten menighetstjeneste i soknet. Staben består for øvrig av organist, kirketjener, korleder (deltid), sekretær, leder for trosoppøring, diakoniarbeider (deltid) og ungdoms-

diakon. Det er stabsmøte hver uke, og det er et mål at ingen skal arbeide alene med gudstjenester/tiltak. Det er faste medarbeidersamlinger og strategisamlinger for menighetsråd/stab.

Den ordinerte tjeneste arbeider sammen med råd, frivillige og øvrige ansatte for å bygge ut et rikt gudstjenesteliv. Dette innbefatter også gudstjenester som påskenatt og olsokfeiring i ruinene til en av landets to kryptkirker. Kapellanen må ha en bevisst holdning til gudstjenestens betydning og får medansvar for å utvikle gudstjenestelivet i tråd med kirkens liturgireform.

Trosopplæringsprosjektet, *Kreativ formidling*, er gått over i drift. Det er ansatt egen trosopplæringsleder som samarbeider med ungdomsdiakon, kapellan og frivillige om et barne- og ungdomsarbeid i vekst. Konfirmantarbeidet (ca 50 konfirmanter) inngår i dette, og Ten Sing er grunnelementet. Trosopplæring er et prioritert område for kapellanen.

Det pågår et målrettet arbeid med å styrke kirkebygningenes og menighetenes betydning i byens kulturliv. Menigheten samarbeider med den kulturelle skolesekken om et tilbud til alle 6.klasser i byen. Kapellanen får medansvar for dette opplegget.

Menigheten har to kor: Skien Kantori og Skien kirkes jentekor. Kirken har et variert konsertprogram gjennom året med både profesjonelle utøvere og lokale amatører.

Skien menighet har et omfattende diakonalt arbeid med Åpent lekested, hygetreff for eldre, seniorferie, besøkstjeneste, andakter på sykehjem, kirkevertordning med mer. Diakon i deltidsstilling er hovedansvarlig. I tråd med *Plan for diakoni i Den norske kirke* har menigheten sin lokale handlingsplan. Soknepresten har et hovedansvar for den ordinerte tjenestes deltakelse i diakonalt arbeid. Kapellanen deltar inn i besøkstjeneste og andaktsturnus i tillegg til å følge opp samtaler knyttet til kirkelige handlinger.

Skien by har en rik flora av frikirkelige menigheter og har tradisjon for økumenisk samarbeid. *Nådens Fellesskap* arrangeres to ganger i året. 18 menigheter/organisasjoner står sammen om et omfattende diakonalt arbeid for rusmisbrukere i byen hvor det er månedlige gudstjenester. Skien KFUK-KFUM

og Skien Normisjon har egne forsamlingshus. Menighetsrådet arbeider med å erverve tjenlige lokaler i tillegg til kirkebygget.

Det er to barneskoler, en ungdomsskole og flere videregående skoler innenfor menigheten. Det er et godt samarbeid med barneskolene med utgangspunkt i en årsplan for skole-kirkekontakt, og skolegudstjenester før jul for alle skolene. Den ordinerte tjeneste deler på ansvaret for samarbeidet med skolene.

Øvrige opplysninger om Skien menighet, se www.skienkirke.no.

Siljan er en jord- og skogbrukskommune med ca. 2400 innbyggere, 15 km fra Skien. Det er ett sokn i kommunen. Soknet har 2 kirker: Siljan kirke fra ca. 1150 og Grorud kapell fra 1944. Det er tilsatt kirkeverge, organist og menighetssekretær/klokker i deltidsstillinger, samt sokneprest. Menighetsrådet har særlig fokus på arbeid for barn og unge, et variert gudstjenestetilbud og samarbeid med lokale lag og foreninger. Kapellanen har en gudstjeneste pr. måned i Siljan og går inn i turnusordning for kirkelige handlinger.

Prestetjenesten i prostiet er organisert gjennom en ordning med samarbeidende sokn innenfor tre soner. Skien og Siljan er samarbeidende sokn. Prostiets prester har en turnusordning for kirkelige handlinger. Arbeidsgiver legger vekt på kompetansebyggende tiltak. Det tilbys arbeidsveiledning.

Det er boplikt til stillingen. Presteboligen ligger i et rolig bøliljø rett nord for kirken og Skien sentrum og er nyrestaurert i 2008.

Den som blir tilsatt må rette seg etter:

- Endringer i tjenesteordning for menighetsprester og regler om lønnsforhold for geistlige tjenestemenn.

- Alle avgjørelser som måtte bli tatt, i forhold til tjeneste og tjenestested.

Stillingen er lønnet i stillingskode 0922 kapellan lønnstrinn 50 - 69

Lønsplasseringen er avhengig av kvalifikasjoner, ansiennitet m.m.

Pensjonsinnskudd. Til lønnen kommer regulativmessige godtgjøringer og skyssgodtgjøring etter statens regulativ.

Kvinner oppfordres til å søke.

Det benyttes bokmål. Søker må bekrefte at han/hun behersker begge målføre.

Det blir stilt særlig krav til samlivsform i tråd

med Arbeidsmiljøloven §13.3.3

Søknadsfrist: 03.04.09.

Vi foretrekker elektroniske søknader med CV, vitnemål og referanser levert via vårt elektroniske søkersystem. Det vises til Agder og Telemark bispedømmes hjemmesider www.kirken.no/agder.

For informasjon om søknadsprosedyre, kontakt arkivleder Tone W. B. Ellingsen tlf 38 10 51 20.

Nærmere opplysninger kan fås ved henvendelse til prosten i Skien, tlf. 90 14 32 31 eller Agder og Telemark bispedømmekontor, tlf. 38 10 51 20.

Agder og Telemark bispedømme

Sokneprest i Skien prosti med Siljan og Skien sokn som tjenestested.

I Siljan menighet i Skien prosti i Agder og Telemark bispedømme er det ledig stilling som sokneprest med Skien prosti som tjenestedistrikt og med Siljan sokn og Skien sokn som tjenestested.

Prestetjenesten i prostiet er organisert i soner og samarbeidende sokn. Siljan tilhører sone Skien Øst som også omfatter soknene Skien, Gjerpen og Borgestad. Skien og Siljan er samarbeidende sokn. Kapellanen i Skien har også Siljan som sitt tjenestested. Prestene er satt opp med et tjenesteukesystem.

Bispedømmets visjon er *"Nær troens kilder, nær dagens mennesker"*.

Siljan sokn faller geografisk sammen med Siljan kommune som grenser til Skien, Porsgrunn, Larvik, Lardal og Kongsberg kommuner. Folketallet er på 2380, hvorav 2019 tilhører Den norske kirke. Riksvei 32 går gjennom bygda. Det er ekspressbussforbindelse til Oslo 6-8 ganger daglig. Avstanden til Skien er 15 km. Siljan er en jord- og skogbruksbygd med mye fin natur og flotte muligheter for jakt, fiske og friluftsliv sommer som vinter. Skoler og barnehager er godt utbygd. Det er utarbeidet egne samarbeidsplaner for kirke/skole/barnehage. Sykehjemmet som er moderne og praktisk, har regelmessig kirkelig betjening med andakter og gudstjenester. Soknepresten er medlem i kommunens psykososiale team. Flere frivillige organisa-

sjoner har sitt virke i bygda, blant annet idrettslaget med et omfattende tilbud til små og store.

Siljan er beste bostedskommune i Telemark i flere levekårsundersøkelser.

Siljan menighet er en typisk folkekirke-menighet med stor oppslutning om kirkelige handlinger, men med mer variert deltagelse ved gudstjenester.

Siljan kirke er en enkel og vakker langkirke med en steindel fra ca. 1150 og en del i tre fra 1838. Grorud kapell øverst i bygda er fra 1944. Kapellet har 5-6 gudstjenester i året og har litt funksjon av sportskapell. Begge kirkene har egen kirkegård, men det er nesten bare kirkegården ved Siljan kirke som er i bruk. Målføre er bokmål i kirke og kommune.

Soknet betjenes av sokneprest og kapellan. Soknepresten har i hovedsak tjenesten lagt til Siljan sokn, men begge prestene har også Skien sokn som tjenestested. Kapellanen har i hovedsak sitt arbeid lagt til Skien sokn. Det vises til utlysning av kapellanstillingen når det gjelder informasjon om Skien sokn. Staben i Siljan består ellers av kirkeverge, menighetssekretær, organist og kirkegårdsarbeider i deltidstillinger. Menighetskontoret er i 2. etg. i samme bygg som biblioteket og kommunens voksenopplæring.

Soknepresten er medlem i Siljan menighetsråd/fellestråd som også har flere underutvalg. Hovedmålet for rådets arbeid er: *"En kirke for alle - med mangfold og fellesskap"*. Rådet ønsker å prioritere arbeidet med gudstjenesten og trosopplæring. For tiden er det fasearbeid for 4-, 8- og 11-åringene. Menigheten driver søndagsskole på Siljan bedehus. Det er årlig 25-30 konfirmanter.

Menigheten ønsker en prest med evner til samarbeid med ansatte og frivillige medarbeidere og som tar aktivt del i det videre arbeidet med gudstjenesten og trosopplæringsarbeidet.

Organisten har ansvar for et voksenkor med øvelser i kirken.

Siljan Normisjon har eget bedehus i bygda. Særlig aktivt er barne- og ungdomsarbeidet, med barnekorene Noahs Ark og Soul Children og ungdomsklubb, den siste i samarbeid med menighetsrådet. Korene deltar ved noen gudstjenester i året.

I forbindelse med forskjellige gudstjenester samarbeider Siljan menighet med Sanitetsforeningen, Bygdekvinnelaget, Historielaget og Korpsset. Lokalpolitikere deltar i den årlige solidaritetsgudstjenesten 1. mai.

Soknepresten er for tiden styrer av Berthea og Andreas Amundsens Minnefond, hvor avkastningen skal komme kulturelle formål i Siljan til gode.

Presteboligen er en stor enebolig fra 1856, vakkert beliggende på samme tun som kirken. Boligen inneholder i 1. etg. entre, kjøkken 3 stuer, gjesterom og toalett. I 2. etg. er det 4-5 soverom og bad. Det er kjeller under halve huset. Boligen er i bra stand og vil gjennomgå en større oppussing i forbindelse med presteskiftet.

En stor hage hører til boligen. Det er boplikt til stillingen.

Den som blir tilstatt må rette seg etter:

- Endringer i tjenesteordning for menighetsprester og regler om lønnsforhold for geistlige tjenestemenn.

- Alle avgjørelser som måtte bli tatt, i forhold til tjeneste og tjenestested.

Stillingen er lønnet i stillingskode 0930 sokneprest lønnstrinn 53-75.

Lønns plasseringen er avhengig av kvalifikasjoner, ansiennitet m.m.

Pensjonsinnskudd. Til lønnen kommer regulativmessige godtgjøringer og skyssgodtgjøring etter statens regulativ.

Kvinner oppfordres til å søke.

Det benyttes bokmål. Søker må bekrefte at han/hun behersker begge målføre.

Det blir stilt særskilt krav til samlivsform i tråd med Arbeidsmiljøloven §13.3.3

Søknadsfrist: 03.04.09.

Vi foretrekker elektroniske søknader med CV, vitnemål og referanser levert via vårt elektroniske søkersystem. Det vises til Agder og Telemark bispedømmes hjemmesider www.kirken.no/agder.

For informasjon om søknadsprosedyre, kontakt arkivleder Tone W. B. Ellingsen tlf 38 10 51 20.

Nærmere opplysninger kan fås ved henvendelse til prosten i Skien, tlf. 90 14 32 31 eller Agder og Telemark bispedømmekontor, tlf. 38 10 51 20.

Agder og Telemark bispedømme

Ledig stilling som sokneprest (50%) i Bamble prosti med Kroken, Drangedal og Tørdal sokn som tenestestad.

Det er ledig stilling som sokneprest i 50% stilling i Bamble prosti med Kroken, Drangedal og Tørdal som tenestestad.

Kroken ligg i Drangedal kommune i Telemark, 11 km frå E-18 og 26 km frå Kragerø.

Drangedal kommune er den største skogbrukskommunen i Telemark, med vakker natur og rikt høve til friluftsliv. Kommunen har 4130 innbyggjarar fordelt på tre sokn, Drangedal, Kroken og Tørdal. Det bur om lag 1150 innafør grensene til Kroken sokn, 2270 i Drangedal sokn, og 710 i Tørdal sokn. Kommunesenteret, Prestestranda, ligg nær Drangedal kyrkje og Drangedal prestegard. Medlems-talet i Den norske kyrkja er 940 i Kroken, 1870 i Drangedal og 620 i Tørdal, til saman 3430. Folketalet er nokså stabilt; med mindre årlige variasjonar er det litt nedgang. Nedgangen vert delvis motverka av tilrettelagd tilflytting frå Nederland. I Prestestranda er det busett nokre flyktningfamiliar frå Somalia og Burma.

Kroken kyrkje er ei tømmerkyrkje frå 1910 og har 164 sitteplassar. Det er under planlegging ei utviding av kyrkja til 234 sitteplassar. Det er kyrkjegard i tilknytning til kyrkja. Drangedal kyrkje i kommunesenteret Prestestranda er frå 1775 og har 370 sitteplassar.

Kommunen har mykje kristent arbeid ut frå ulike kyrkjesamfunn og organisasjonar, og det er et godt tilhøve mellom dei ulike kyrkjesamfunna.

Tørdal sokn skal feire 200 års jubileum for kyrkja dette året. På Gautefall, i Tørdal sokn ved grensa til Nissedal kommune, ligg Gautefall Fjellkyrkje som er eigd av alle kyrkjelydane i Bamble prosti. Området rundt Fjellkyrkja er i enorm utbygging med alpinanlegg, hytter, hotelldrift og nybygd biathlon-anlegg (skiskytingarena og heilårs langrennsløype). Dette gir ei spesiell utfordring og høve for kyrkjelig verksemd, særleg i vinterhalvåret.

Kroken har ei relativt ung befolkning, noko som gir kyrkjelyden positive utfordringar i forhold til både dåp og trusopplæring og til konfirmantarbeidet. Kyrkjelyden i Kroken har eit misjonsprosjekt i samarbeid med Normisjon og deltar i ungdomsarbeid saman med

anna kristent arbeid i bygda.

Soknepresten i Kroken har sete i Kroken sokneråd, mens soknepresten i Drangedal har sete i Drangedal sokneråd og Tørdal sokneråd. Begge prestane har tenester i alle sokn. Fordeling av tenester og ansvarsområde vil gå fram av ein tenestefordelingsplan som blir laga i samarbeid med prostene.

Årlige gjennomsnittstall for alle tre soknene siste fem åra er 32 dåp, 7 vigslar, 48 konfirmantar og 53 gravferder.

Soknepresten i Kroken har ansvar for konfirmantundervisninga i Kroken sokn. Det kan og kome på tale at soknepresten i Kroken deltar i konfirmantarbeid i Tørdal.

Soknepresten har kontakt med Kroken Oppvekstsenter der det er 1-7 barneskole og barnehage. Neslandtunet med eldrebustader og heimhjelpetene ligger i Kroken sokn. I Kroken kyrkje er det gudsteneste to gonger i månaden.

Soknene i kommunen har felles kyrkjekontor i kommunehuset i Drangedal. Kyrkjestaben består av kyrkjeverje/daglig ledar (100%), to kyrkjetenarar, begge i 100%, organiststilling i 100% der det er tilsett to personar i 50% stilling, og 1,5 soknepreststilling.

Kommunikasjonane er gode. Sørlandsbanen går gjennom bygda. Toget stoppar i Drangedal og på Neslandsvatn. Avstanden mellom Kroken og Drangedal kyrkje er 26 km, og til Tørdal kyrkje er det 46 km. Frå Neslandsvatn, som er sentrum i Kroken, og til Kragerø er det 26 km, og til Porsgrunn - Skien er det ca 50-70 km.

Vi ynskjer ein prest som kan fylle stillinga i samsvar med tenesteordninga, dei oppgåvene og utfordringane som ligger i soknet og som

- ønskjer å delta i kyrkjelydsbyggjande fellesskap
- har evne til å kommunisere med barn og unge
- ser verdien av kontakten med dei ulike institusjonane
- har evner til å jobbe sjølvstendig og i samarbeid med andre
- vil arbeide for å vidareutvikle bygdefolkets tilknytning til kyrkja og vere med å styrke trua i kyrkjelydane
- ønskjer å delta i kyrkjelydsbyggjande fellesskap for å nå lenger ut med evangeliet

Stillinga er utan buplikt, men presten er meir enn velkommen til å busette seg i bygda.

Drangedal kommune har full barnehagedekning.

Kroken og Tørdal har nynorsk liturgispråk, Drangedal bokmål. Opplæringsmålet i Kroken er bokmål.

Stillinga lysast ut i følgje ny tenesteordning for prestar i Den norske kyrkja, gjeldande frå 1. juli 2004.

Den som vert tilsett må finne seg i:

- Endringar i "tjenesteordning for menighetsprester" og reglar om lønnsstillhøve og aldersgrense for geistlege tenestemenn.
- Alle avgjerder som vert tekne, i høve til teneste og tenestestad.

Det vert stilt særleg krav til samlivsform i samsvar med Arbeidsmiljøloven § 13.3.3.

Søklarar må kunne bruke begge målformer.

Stillinga er løna som sokneprest i kode 0930 lønstrinn 53 - 75. Pensjonsinntekt. Til løna kjem regulativmessige godtgjersler og skyssgodtgjersle etter staten sitt regulativ.

Kvinner oppfordrast til å søkje.

Frist for å søkje på stillinga er 03.04.2009.

Bispedømekontoret ynskjer søknaden med cv, vitnemål og referansar levert elektronisk via vårt elektroniske søkjarsystem. Dette kan ein finne med å sjå på bispedømetts heimesider www.kirken.no/agder. Ein kan og få informasjon om korleis ein skal søkje, ved å kontakte arkivleiar Tone W. B. Ellingsen tlf 38 10 51 20.

Nærare opplysningar om stillinga kan ein få ved å vende seg til bispedømekontoret, tlf. 38 10 51 20 eller til prostene i Bamble , tlf. 97 71 18 04.

Agder og Telemark bispedømme

Ledig prosjektstilling som fjellprest (spesialprest) på Hovden i Otredal prosti i Agder og Telemark bispedømme.

Det er ledig prosjektstilling som fjellprest på Hovden i Setesdal i Otredal prosti i Agder og Telemark bispedømme.

Stillinga er ei toårig prosjektstilling som er oppretta som eit samarbeid mellom Bykle kommune og Agder og Telemark bispedømmeråd. Bispedømmerådet er arbeidsgjevar for fjellpresten, med prostene i Otredal som næraste overordna for tenesta. Fjellpresten inngår i

lokalt kollegialt fellesskap og tek mellom anna del på tenestekonferansar i prostiet.

Hovden, som ligg i Bykle kommune, er ei særmerkt fjellbygd øvst i Agder. Her finn ein i tillegg til dei om lag 400 fastbuande mykje hyttefolk og turistar, mellom anna opp mot 20 000 menneske i påska. Hovden har og tidvis mange anleggsarbeidarar, sesongarbeidarar i turistnæringa og hybelbuande skuleelevar.

Stillinga som fjellprest inneber at presten skal medverke til å utvide og vidareutvikle eit godt kyrkjeleg tilbod på Hovden, som eit supplement til det som allereie er etablert. "Tjenesteordning for menighetsprester i Den norske kirke" gjeld så langt ho passar for stillinga, og utover dette vert tenesta regulert i eigen instruks.

Ein ser og føre seg at fjellpresten skal ha som oppgåve å innarbeide gode rutinar for guds-tenesteliv, kyrkjelege handlingar, diakonal verksemd, ungdomsarbeid, naturlege kulturelle tilbod og anna som kan fremje god miljø- og samfunnsmessig integrering på Hovden. Det er naturleg å drive mykje av verksemda i tilknytning til Fjellgardane kyrkje, men også Bykle kyrkje og andre lokale kan nyttast når dette er tenleg og naturleg. Arbeidet med å leggje til rette for og leia arbeidet med pilegrimsvandringar frå Hovden til Røldal vil vere ein del av jobben. Mykje av dette vil skje i nært samarbeid med næringsliv og andre lokale aktørar på Hovden og i Røldal, samt at presten også vil kunne knytte kontaktar både nasjonalt og internasjonalt for å fremje dette arbeidet.

Tenesta vert i rimeleg grad integrert i kyrkje-lydsarbeidet i Bykle sokn ved at soknerådet mellom anna kan gje innspel og framlegg til arbeidet generelt, og til gjeremål og oppgåver. Fjellpresten kan når det er ynskjeleg delta i soknerådet i saker som er relatert til tenesta som fjellprest. Kommunen har saman med nabokommunen Valle eigen sokneprest som har det daglege ansvaret for den ordinære prestenesta på Hovden. Det vil likevel vere naturleg at fjellpresten tek ansvar for nokre av dei forordna gudstenestene i Bykle og på Hovden, men dette vil settast opp og avtalast i samråd med prost og sokneprest. Prosten vil og i nokre høve kunne disponere fjellpresten til einskilde tenester også andre stadar i prostiet.

I og med at stillinga som fjellprest er ei

prosjektstilling, er det opna opp for at det skal opprettast ei referansegruppe der også representantar frå kommunen, Bykle sokneråd og andre samarbeidspartar tek del, og der ulike spørsmål knytt til fjellprestens arbeid kan drøftast. Denne gruppa vil kome på plass når fjellpresten er i gang med arbeidet sitt.

Det er ikkje knytt buplikt til stillinga, men Bykle kommune vil om ønskjeleg stille bustad til disposisjon på Hovden. Presten betaler husleige som andre kyrkjelydsprestar dersom kommunal bustad vert nytta.

Soknerådet syter for tenlege kontortilhøve for fjellpresten på Hovden.

Nokre fordelar er det ved å bu i Bykle kommune: Gratis barnehage (full dekking), SFO og mat i grunnskulen. Rabattordningar i badeland og slalåmbakke. Milevis med langrennsløyper. Refusjon av eigendel til legetugifer.

Stillinga lysast ut i følge ny tenesteordning for prestar i Den norske kyrkja, gjeldande frå 1. juli 2004.

Den som vert tilsett må finne seg i:

- Endringar i "tjenesteordning for menighetsprester" og reglar om lønnstilhøve og aldersgrense for geistlege tenestemenn.
- Alle avgjerder som vert tekne i høve til teneste og tenestestad.

Det vert stilt særleg krav til samlivsform i samsvar med Arbeidsmiljølova § 13,3,3.

Målforma er nynorsk, men søkjarar må kunne bruke begge målformer.

Stillinga er løna som spesialprest i kode 1465 lønstrinn 54 - 75. Pensjonsinnskot. Til løna kjem regulativmessige godtgjersler og skyssgodtgjersle etter staten sitt regulativ.

Kvinner oppfordrast til å søkje.

Frist for å søkje på stillinga er 03.04.2009.

Bispedømekontoret ønskjer søknaden med cv, vitnemål og referansar levert elektronisk via vårt elektroniske søkjarsystem. Dette kan ein finne ved å sjå på bispedømet sine heimesider: www.kirken.no/agder. Ein kan og få informasjon om korleis ein skal søkje, ved å kontakte arkivleiar Tone W.B. Ellingsen tlf 38105120.

Nærare opplysningar om stillinga og dei lokale tilhøva kan ein få ved å vende seg til bispedømekontoret, tlf. 38 10 51 20, prosten i Otredal, tlf. 91 59 44 30 eller kyrkjevevjer Helene Horverak, tlf 37 93 85 70.

Bjergvin bispedøme

Bjergvin bispedøme sin visjon er å gjera Kristus kjent, trudd, elska og etterfølgd.

Sokneprest i Øystese og Ålvik sokn i Hardanger og Voss prosti.

Det er ledig stilling som sokneprest i Øystese og Ålvik sokn med tenestestad Øystese, Ålvik, Vikøy og Strandebarm sokn i tenestedistriktet Hardanger og Voss prosti midtre.

Øystese og Ålvik ligg i Kvam herad med eit samla folketal på om lag 8 200 innbyggjarar.

Av desse bur om lag 2 500 i Øystese, og 900 i Ålvik. Næringsgrunnlaget er variert; industri, jordbruk og turisme. Både Øystese og Ålvik har full barnehagedekning og begge krinsane har eigne barneskular. I Øystese er der ein topp moderne ungdomsskule med plass til 300 elevar.

Det vidaregåande skuletilbodet er svært godt og allsidig i heradet, Øystese gymnas, Norheimsund vidaregåande skule og Framnes kristne vidaregåande skule.

Hardanger og Voss prosti har tre tenestedistrikter. I midtre tenestedistrikt (Ulvik, Granvin, Kvam og Jondal) er det fem sokneprestar og ein seniorprest (40 % stilling). Det er tilsett kateket som har hovudansvar for konfirmantarbeidet i alle sokna i Kvam. Hardanger og Voss prosti har 17 prestar. Prosten kallar inn prestane til jamlege konvent for fagleg utvikling, åndeleg fellesskap, orientering og drøftingar.

Hovudkontoret for kyrkja i Kvam ligg i Norheimsund kyrkje. Her er det kontorfellesskap med soknepresten i Vikøy, kyrkjeverje i Kvam, kontorfullmektig, kateket, to kantorar og kyrkjetenar.

Soknepresten har tilgang til kontor i Øystese og Ålvik.

Soknepreststillinga har sete i sokneråda i Øystese og Ålvik og har ansvaret for kontakt med skulane og institusjonane for eldre.

Det er eit aktivt kristenliv i bygdene. Det er fleire kor, mange krinsar har sundagsskule og det vert arbeidd målmedvite med dåpsopplæringsplanen i alle sokna. Også innanfor idrett og friluftsliv er det stor aktivitet både sommar og vinter. Ein syner til Kvam herad si heimeside for meir detaljert informasjon om eit allsidig kultur- og organisasjonsliv. Vi nemner også at tusenårsstaden for Hordaland

ligg i Øystese.

Det er knytt buplikt til stillinga. Prestebustaden ligg i Øystese om lag 1,5 km frå sentrum.

Bustaden er ein frittliggjande einebustad med stove, fire soverom, kjellarstove, to bad og god lagerplass. Stor carport.

I Kvam herad nyttar både kyrkje og skule nynorsk som hovudmål.

Vi søker etter ein prest som er engasjert, med vilje og evne til å utvikla gode og konstruktive samarbeidsformer. Vedkomande må kunna arbeida sjølvstendig, men også trivast i eit fellesskap med tilsette og frivillige medarbeidarar.

Søklarane må opplysa om dei kan nytta begge målformene. Opplysingar om samlivsform vil kunna verta innhenta og vektlagde ved tilsetjing. Kvinner vert oppmoda om å søkje.

Stillingen vert løna i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 53-75. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringar. Det vert gjeve tilbod om arbeidsretteleing.

Nærare opplysingar om stillinga kan ein få hjå prost Arild Hellesøy (56 51 96 68) eller seksjonsleiar ved Bjergvin bispedømekontor, Gunvor Taule Mjanger (55 30 64 84).

Søknad via Bjergvin bispedøme sine heimesider: www.kyrkja.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 14. april 2009

Bjergvin bispedøme

Bjergvin bispedøme sin visjon er å gjera Kristus kjent, trudd, elska og etterfølgd.

Sokneprest i Etne sokn med Etne sokn og Skånevik sokn som tenestestad i Sunnhordland prosti.

Etne og Skånevik sokn er samanfallande med Etne kommune som grensar til Rogaland. Pr. 1.1.2008 hadde kommunen eit folketal på 3850. Etne sokn har 2500 medlemmer og Skånevik sokn 1050. Begge sokna har soknepreststillingar der kvar er kyrkjebokfører for sitt sokn.

Etne er frå gamalt ei landbruksbygd med lange tradisjonar og er framleis ei av dei største landbrukskommunane i Hordaland. Mange

har arbeidsplassane sine innafor mekanisk industri, varehandel og servicenæring. Bygda ligg 60 km frå Haugesund som er region-senter. Her finst sjukehus og høgskule. Det same gjeld på Stord der prosten held til. Frå Etne til Stord er det 95 km. Etne har ein svært variert natur med fjell og fjord, elv og isbre. Dette gir høve til fiske, naturopplevingar og samlingar i friluft.

Stødle kyrkje er ei vakker kyrkje der den eldste delen vart oppført av Erling Skakke i 1164. Kyrkja er freda og ligg 3 km frå sentrum. Gjerde kyrkje ligg i sentrum av bygda og er frå slutten av 1600-talet. Grindheim kyrkje er frå 1700-talet og ligg 5 km frå sentrum. I tillegg er det gudstenester i Frette bedehuskapell som ligg om lag 15 km frå sentrum i Etne. Ein del gudstenester - "generasjonsgudstenester" - er lagt til Enge bedehus.

Soknepresten i Etne har koordineringsansvar for gudstenesteplanen i begge sokna etter ei samla fordeling med 91 forordna gudstenester. Planen er godkjent av biskopen 21.08.2008.

Kyrkjekontoret ligg sentrum. Det er tilsatt kyrkjevevja i 60 %, kyrkjelydsarbeidar i 60 %, organist i 70 % og kyrkjegardsarbeidar i 100 %. I tillegg kjem nokre små stillingar.

For å møta samtida sine utfordringar har ein eit planarbeid på gang med å få til ei moderne arbeidskyrkje. Det er eit samarbeidsprosjekt med Enge bedehus der dei kristne organisasjonane har si verksemd. Kommunen har avsett tomt til ny kyrkje tett ved Enge bedehus, og ein er i ferd med å arbeide ut eit "skisseprosjekt". Ei ny arbeidskyrkje vil betre kunna møta utfordringar når det gjeld gudstenestelivet, konfirmantførebuing, trusopplæring og samlingar med barn, unge og eldre. Etne-bygda har eit variert kristenliv med foreiningar for ytre og indre misjon, og med ei god samforståing mellom kyrkje og frivillig arbeid. Det er til saman om lag 100 frivillige lag i kommunen. Bygda har også rike kulturtradisjonar, og bygdebladet "Grannar", som dekkar fleire kom-munar, vert utgjeve her. Bladet tek inn mykje kyrkjestoff, og dessutan er "Kyrkjeposten" sokna sitt eige meldingsblad.

I Etne sentrum ligg Enge skule, ein kombinert barne- og ungdomsskule. Nær Grindheim kyrkje ligg Rygg barneskule. Det er full barnehagedekning i kommunen. Det er eit godt sam-

arbeid mellom skule, barnehage og kyrkje med gudstenester for dei ulike trinna i adventstida og i juni. Konfirmantførebuinga skjer på Enge skule.

I sentrum ligg omsorgsbustader med ei stove for samlingar - og sjukeheim. Soknepresten har andakt og nattverdsamlingar på desse. Dette skjer i eit samarbeid med diakonien som gjennom friviljuge har eit omfattande arbeid.

Det følgjer buplikt med stillingen. Prestegarden ligg om lag 2 km frå Etne sentrum. Bustadhuset er frå 1871, men modernisert for 25 år sidan. Grunnflata er 140 kvm. I 1. høgda er det kontor, to stover, TV-stove, kjøkken, vaskerom og WC m/dusj. I 2. høgda er der fire soverom, bad og WC. Bustaden vil bli oppgradert, etter planen hausten 2009. I prestegarden ligg det forutan bustadhuset fire andre bygningar: Borgstove (tilknytta hovudbygget), stabbur, garasje og uthus. Det er garasjeplass til to bilar. Alle bygningane er freda. Hagen er på fire mål, for det meste plen, men og frukttre og hageplanter.

Prosten leiar prestetenesta i prostiet og ivaretek arbeidsgjevaren sin styringsrett overfor prestane. Han kallar dei 20 prestane inn til prostikonvent kvar månad for fagleg utvikling, åndeleg fellesskap og lagbygging. Soknepresten tek del i beredskapstenesta i området Sunnhordland Ytre.

Søklarane må opplysa om dei kan nytta begge målfornene. Opplysingar om samlivsform vil kunna verta innhenta og vektlagde ved tilsetjing. Kvinner vert oppmoda om å søkje.

Stillingen vert løna i stillingskode 0930 sokneprest, i lønsspenn 53-75. Pensjonsinnskot i Statens pensjonskasse. Reiseutgifter vert godtgjort etter gjeldande regulativ. Til løna kjem særlege regulativmessige godtgjeringar. Det vert gjeve tilbod om arbeidsrettleiing.

Nærare opplysingar om stillinga kan ein få hjå prost Svein Arne Theodorsen (53 40 34 30/95 75 09 27) eller seksjonsleiar ved Bjørgvin bispedømekontor, Gunvor Taule Mjanger (55 30 64 84).

Søknad via Bjørgvin bispedøme sine heimesider: www.kyrkja.no/bjorgvin

Søknadsfrist: 14. april 2009

Returadresse:
Luther Forlag
Grensen 3
0159 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad, prost Jan Otto Myrseth og kapellan Sunniva Gylver.

REDAKSJON

Luthersk Kirketidende, v/*Eyolf Berg*,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Red. sekr.: *Eyolf Berg*.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende mottas med takk og kan sendes til ovenstående e-postadresse.

ABONNEMENT, ADRESSEENDRING O.L.:

Luthersk Kirketidende v/*Eyolf Berg*,
Luther Forlag, Grensen 3, 0159 OSLO.
Tlf. 91 17 65 37.
e-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

Pris kr. 525,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 650,- pr. år.
Kontonummer: 3000.14.73669

ANNONSEPRISER

Det er muligheter for følgende 7 annonsemøduler i LK:

1. *1/2 kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 61 mm) kr 500,- +mva
2. *Kvartside* (Høyde 42 mm, bredde 127 mm) kr. 900,- +mva
3. *Halvside* (Høyde 177 mm, bredde 61 mm) kr. 1500,- +mva
4. *Halvside* (Høyde 85 mm, bredde 127 mm) kr. 1500,- +mva
5. *3/4 side* (Høyde 130 mm, bredde 127 mm) kr 2000,- +mva
6. *Helside* (Høyde 177 mm, bredde 127 mm) kr. 2500,- +mva
7. *Dobbelside* (Høyde 177 mm, bredde 2x127 mm) kr. 4000,- +mva

ISSN 0332-5431

